

Bekymringsmelding om Psykbase

Når Psykbase overtas av fylkesmannens kontor ved pensjonering eller død, kan det oppstå situasjoner der personvernet svikter.

TEKST

Ståle William Reigstad

PUBLISERT 6. mars 2018

JOURNAL

AVTALESPESIALISTENE HER TIL lands bruker journalsystemet Psykbase. Det er etter hvert blitt et avansert elektronisk system for pasientregistrering, journal- og regnskapsføring, og for faglig kommunikasjon gjennom Norsk helsenett. Det er et godt og sikkert arkiveringssystem så lenge det administreres av psykologen som disponerer det.

Når avtalespesialister som bruker Psykbase, går av med pensjon, kan vi enten overføre arkivet til fylkesmannens kontor eller oppbevare det selv på en minnepinne så lenge vi lever. Når vi dør, er det fylkesmannens kontor som skal ha arkivet.

Hvis en tidligere pasient ber om journalutskrift etter at psykologen er død, kan pasienten henvende seg til fylkesmannen, som åpner arkivet ved hjelp av et passord fra Aspit, selskapet som drifter Psykbase, og skriver ut journalen. Så langt høres det greit ut.

Hele arkivet åpnes. Men så greit er det ikke. Det er ingen algoritmer i Psykbase som begrenser innsynet i arkivet. Har man PIN-kode og passord, åpnes arkivet, og man får tilgang til *alle* journaler og pasientopplysninger. Vedkommende som åpner, kan fritt snoke etter kjente navn uten risiko for å bli avslørt. Psykbase har ikke innordninger som gjør det mulig å spore ulovlig innlogging, antall innlogginger osv., og adgangen til Psykbase er ikke tidsbegrenset. Arkivet er åpent for innsyn så lenge kontoret har en adgangsnøkkel/passord fra Aspit. Det er ikke et engangspassord.

Vi har hørt mye i det siste om ansattes snoking i NAV-arkiver og snoking i helsevesenets pasientarkiver. Bekymringstemaet i denne saken er ikke om ansatte ved kontoret kommer til å snoke, men at de har anledning til det.

NRK har tidligere avslørt at IT-arbeidere i Bulgaria og Malaysia i flere måneder hadde tilgang til sensitive pasientjournaler fra 2,8 millioner nordmenn. Det er ikke dokumentert at noen snoket eller misbrakte opplysningene. Likevel førte dette til at teknologidirektøren i Helse Sør-Øst måtte gå, og styret i Sykehuspartner ble kastet.

Toppsjefen i Sykehuspartner mistet jobben. Med Psykbase er vi i en situasjon der ansatte ved fylkesmannens kontor kan, under visse omstendigheter, få full tilgang til elektroniske journalarkiver i ubegrenset tid og uten at ulovlig snoking kan spores. Snoking blir risikofritt. Det dreier seg om pasientrettigheter, og det dreier seg om personvern.

Aspit bekreftet i en telefonsamtale i januar 2018 at Psykbase er innrettet som beskrevet ovenfor, og at det ikke er en prioritert oppgave å gjøre noe med det. De har nok med å utvikle og drive online-tjenesten. Dessuten kan vi være enige om at det ikke har vært noe stort problem hittil. Men når de store psykologkullene når pensjonsalder, blir det stadig flere som må gi fra seg arkivet. Vi forventer at Aspit finner løsninger som sikrer pasientrettighetene etter at vi går av med pensjon.

Hvilke løsninger kan vi så tenke oss? Fylkesmannen må jo kunne bistå når en tidligere pasient ber om utskrift av journalen. Ut fra min amatørforstand kan journalarkivet sikres ved at fylkesmannen får tilsendt en engangskode, og at Psykbase åpnes i et tidsvindu på 10–15 minutter. Klarer de ikke å skrive ut journalen på et kvarter, må de kontakte Aspit for veiledning og nytt passord. Ordningen med å oppbevare helsearkiver hos fylkesmannen er også helt utdatert. Det er en hundre år gammel ordning som kom i stand for å sikre forsvarlig lagring av journalene til privatpraktiserende leger når de sluttet å jobbe. Det er neppe godt gjennomtenkt at også elektroniske pasientjournaler i vår moderne tid sendes til fylkesmannen når vi avslutter virksomheten. De bør med fordel kunne oppbevares hos Aspit etter at behandleren dør. Og Aspit bør kunne skrive ut journalene til de som ber om det. Her tror jeg noen må tenke nytt.

LES OGSÅ

Tilsvare

Psykologtidsskriftet har gitt daglig leder i Aspit Dag Helge Haslekås anledning til å svare på innlegget ovenfor.

LES OGSÅ

Tilsvare

Helsedirektoratet har foreløpig ikke svart på Psykologtidsskriftets henvendelser. Alle landets fylkesmenn er kontaktet. Fylkeslege Jan Petter Odden hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus svarer:

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 56, nummer 3, 2018, side 210-211

Ståle William Reigstad, tidligere avtalespesialist